

A legnagyobb  
élmény**LILIAN GISH**drámai  
alakítása: **Vér a vér ellen**

péntektől a Belvárosi Moziban.

PAUL WEGENER

**Állat vagy ember (Ramper)**

nagy filmje péntektől a Korzó Moziban.

## A Templom-tér rendezésének tervei

Városfejlődés és városrendezés szempontjából Szeged a rekonstrukció kora óta nem állt nagyobb sulyu elhatározás előtt, mint most, mikor a Templom-tér rendezésének tervei felett kell dönteni. Ami most történőben van, évtizedekre, sőt talán évszázadokra alakítja ki a város reprezentatív jellegű terének képét, sőt az egész környéknek jövő alakulását. Érthető, ha a döntés körül a város vezetősége a legnagyobb óvatossággal és körültekintéssel akar eljárni.

Ezuttal azonban az ügy sokkal egyszerűbbnek látszik, mint az pályázatoknál általában történni szokott. Az építészek, a művészek és mindazok, akiknek szeme külföldi és hazai terek és műalkotások látásán iskolázódott, kivétel nélkül azt mondják, hogy a bíráló, amely az első díjat Rerrich Béla tervének ítélte oda, feltétlenül igazságos volt és megérdemelte abban is, hogy ez a terv kiválóan megvalósítsa a tervben megfogalmazottakat. Ha szabad ezt a kifejezést használni, ennek a tervnek csupán egy nagy hibája van. A tervező puritán egyszerűségű rajzokkal vett részt a pályázaton. Ez okozhatja, hogy esetleg azok, akik egy képeskönyv nivójáról ítélik meg a pályázatot, a grafikai kiváló rajzok és színes illusztrációk mellett nem érzik át teljesen ennek a tervnek kiváló művészi kvalitásait.

Hogy a Rerrich-féle terv miért a legkiválóbb, azt akkor lehet legjobban megállapítani, ha abból indulunk ki, hogy mi volt a pályázat kiírásának alapvető gondolata? Kétségtelenül a fogadalmi templom környékének rendezése. A legtöbb pályázó ezt tévesztette szem elől, vagy ezt nem tudta megoldani. Ezért tobzódtak barokk palotákkal, dozse palotákkal, krematoriumokkal, brémai városházakkal, tornyokkal és tornyocskákkal, de nem csináltak megfelelő alaprajzokat. Szinte valamennyien a Templom-tér előrészt egy monstruózus épülettömbbel zárták le és ezt az épülettömböt alagutszerűen lyukasztották át a piaristák épülete előtt húzódó szűk ucca és a Templom-tér között. Csak Rerrich mert arra gondolni, hogy elől még egy kis intim teret alkosson és a Gizella-tér felől így megteremtse a legtermészetesebb átmenetet a fogadalmi templom zárt teréhez.

Ez ennek a tervnek az első nagy előnye. A második előnye a feltétlen nyugodtság. Ha zárt teret alkotunk a fogadalmi templom körül, annak a célja csak az lehet, hogy a templomnak artisztikus, de egyben nyugodt ünnepiességgel ható keretet adjunk. Kétségtelen, hogy a fogadalmi templom építészeti nem nyugodt hatása. A megoldandó feladat tehát az volt, hogy a téren elhelyezendő épületek ne üssenek el tulságosan a fogadalmi templomtól, de mégis annak nyugtalan hatását letompítsák. Különálló, szaggatott épületek, tornyok és manzárdok a nyugtalanságot ne csak fokozzák, viszont olyan falsíkok, melyekben a tömeghatás érvényesül, az öncélúság pedig háttérbe szorul, a szemet pihentetik, egyben pedig magának a templomnak centrális jelentőségét emelik ki.

Egy további szempont, amely a Rerrich-féle terv mellett szól, az, hogy a valószínűleg rendelkezésre álló pénzügyi eszközök keretében megvalósítható. Kupolákat és tornyokat ugyanis lehet szabadon tervezni, ha csupán tervről van szó, de ha meg is akarjuk építeni, gondolni kell az anyagi lehetőségekre is. Itt egy szerencsés és artisztikus építészeti megoldás a pénzügyi lehetőségekkel is párosult és kétségtelen, hogy ennek is szerepe volt a bíráló bizottság döntésében.

Mindezekre a körülményekre azok a felszólalók, akik a mérnökegyesület vitáján részt vettek, többé-kevésbé rámutattak. A lényegben így az összes felszólalók megegyeztek és ami vita volt, az tulajdonképpen már mel-

lékvágányra terelődött. Ketten-hárman nagyon aláhuzottan emelték ki például, hogy Rerrich a tér perspektivikus képét egy olyan pontról veszi fel, ahonnan a valóságban azt majd sohasem lehet látni. Hát ez kétségtelenül igaz. De viszont igaz az is, hogy az emberi szem a valóságban nem merev perspektívát lát, hanem összhatást érzékel. Ezért van domboru szemünk és ezért látunk két szemmel. Bellinnek van egy képe a Szent Márk-téri körmenetről. A perspektívája annak sem felel meg a mérnöki valóságnak, de éppen azért érzékelteti fel a nézővel ennek a klasszikusan szép térnek minden művészi hatását.

Szintén a mérnökegyesületi vitában merült fel az a nagyon helyes észrevétel, hogy a kivitelre kerülő tervnek lélekben egyezni kell a várossal. Ez az érzés és ez a megfontolás szól legerősebben akár a barokk, akár pedig a kupolákkal és tornyokkal való agyoncirádás ellen. A barokk például önmagában lehet nagyon szép és egyáltalán nem osztom azok nézetét, akik nemzeti szempontból emelték kifogást ellene, mert Mária Terézia elerőszakító korára emlékeztet. A jelen esetben

azonban a barokk előtt a templomtól, előtt a város építészeti stílusától és mint a főuri építészeti tipikus formája, belső ellentétben van azzal, hogy egy polgárváros akarja a maga reprezentatív terét megalkotni. Amellett a főuri barokk igazán csak akkor érvényesülhet, ha nemes anyagokból készül, aminek pedig kőben szűkülőködő alföldi városban nincs meg a lehetősége.

Mindezek szerint a bíráló bizottság döntése helyes és igazságos volt. A városnak, illetve az építő bizottságnak egy jó, művészi kvalitásokkal bíró és kivitelre alkalmas terv van a birtokában. Ezt kell a valóságba átültetni. Új pályázatra nincsen szükség, mert az csak azt eredményezné, hogy a pályázók ismét szanaszét csaponganának, vagy kisajátítanák azt a Kolumbusz tojását, amelyet az első terv nyertese felfedezett. Ehelyett pontosan meg kell állapítani a Templom-teret szegélyező épületek rendeltetését és ki kell adni a megbízatást a részletrajzok elkészítésére. Ha ezek ismét átmennek egy szigorú bíráló retortáján, megvan a remény, hogy Szeged városképe egy olyan térrel fog gyarapodni, amelyre büszke lehet elgondolója, megtervezője és a városnak minden polgára.

Tonelli Sándor.

Saxlehner András

# Hunyadi János

természetes keserűvíze  
már kis mennyiségben biztosan hat, az adagot nem kell fokozni. Utánszorulás nem áll be.  
Tartós fogyasztás mellett sincs kellemetlen mellékhatása.

## A város jogtalan adószedése

**A szegedi lóhúsmészárosok húsfogyasztási adóját vissza kell téríteni – Megállapította a közigazgatási bíróság a visszatérítési kötelezettséget**

(A Délmagyarország munkatársától)  
Ötéves elkeseredett háborúsnak vetett véget a közigazgatási bíróság, amely a város legnagyobb számú és legszegényebb néposztályát igen közelről érdeklő ügyben hozott érdekes határozatot. Még 1923-ra nyulnak vissza annak az akciónak a szálai, amelyek azt célozták, hogy a város szüntesse meg a közbiztonságban levő levágott ló- és csikóhús után a fogyasztási adó kirovását és beszedését és ezáltal ne drágítsa meg az élelmi cikkeknek amúgy is nagy drágasága mellett Szeged szegényeinek óriási tömege által fogyasztott hústápanyagot.

A szegedi lóhúsparosok megbízták ügyük elintézésével dr. Kállai Emil ügyvédet, akinek az érdekelt hatóságokkal folytatott tárgyalása évek során át nagyon sok akadályra talált, végül azonban teljes sikerrel járt.

Szeged város tanácsa a közvetlenül és közvetve érdekeltekkel szemben még azon az állásponton volt, hogy a ló- és csikóhús városi fogyasztási díj alá esik és ugyanazon díjtétel alá soroztatik, mint a többi friss hús. A törvényhatósági bizottság 1923 december 19-én hozott határozata kimondta, hogy ezek után a húsművek után fogyasztási adóban annak a díjnak csak a fele fizetendő, amely a többi friss húsra nézve meg van állapítva.

Ez ellen a közgyűlési határozat ellen további felebbezéssel éltek a szegedi lóhúsmészárosok, mert a határozat nem mondta ki, hogy a vágási hús-

fogyasztási adókötelezettség egyáltalánban nem vonatkozik a levágott ló- és csikóhúsra. A belügyminiszter a felebbezési kérelemnek megfelelően 151.987—1924. IV. szám alatt hozott határozatában kimondotta, hogy

**nem esik húsfogyasztási adó alá a ló és a csikó levágása, ennél fogva nem terhelhetők meg ezek a húsok fogyasztási adóval.**

Hiába mondta ki a belügyminiszter ezt, mégis elutasította a városi tanács a lóhúsmészárosokat azzal a kérelmükkel, hogy térítse vissza a város a tőlük beszedett fogyasztási adót. A város közigazgatási bizottságához megfelelőzték a lóhúsmészárosok ezt az elutasító tanácsi határozatot. Dr. Aigner Károly elnökle mellett 1926 szeptember 15-én azt a véghatározatot hozta a bizottság, hogy változatlanul hagyja a tanács véghatározatát.

Ahogy a tanács határozatában nem nyugodtak meg a lóhúsmészárosok, a közigazgatási bizottságnak határozatát is megfelelőzték a közigazgatási bírósághoz. Hadd mondja ki a végső szót a sok véghatározat után.

Ebben az immár megfellebbezhetetlen ítéletben utal a közigazgatási bíróság a belügyminiszter rendeletére, hogy tudnillik valamely beszédsi körben levágott állatok darabszám szerint adózhatóak meg. Súly szerint adózottnak csak akkor van helye, ha a levágott állatnak csak egyes részei kerülnek fogyasztásra, avagy ha a fogyasztási adó tárgyát képező húsmennyiséget más be-

BELVÁROSI MOZI

Március 29-án, szerdán

**Chaplin a Markóban**

Fajlagos burleszk 6 felvonásban. — Azonkívül

NICOLAS RIMSKY, „Plumtás, a betörők királya” főszereplőjének új filmje, a

**Fehérszerecsen**

Bohózat 7 felvonásban.

Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7, 9 órákor.

KORZÓ MOZI

Március 28., 29-én, szerdán és csütörtökön

**Harc a fenevadakkal**

Ben Buirbridge expedíciós filmje 5 felvonásban. — Azonkívül:

**Egy világfürdő királynője**

Egy mannequin karrierje 7 felvonásban.

Főszereplő: IMOGEN ROBERTSON.

Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7, 9 órákor.